

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือการปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีพื้นที่เท่ากับตำบลแต่ละตำบล จัดตั้งมาจากสภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีจำนวนราษฎรไม่น้อยกว่า 2,000 คน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อดูแลทุกข์สุขและให้บริการประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล เขต อบต. แทนรัฐบาลกลาง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งมีงบประมาณ และพนักงานเจ้าหน้าที่ของ อบต.

ปัจจุบันในประเทศไทยมีประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ 1) อบต.ขนาดใหญ่ 2) อบต.ขนาดกลาง และ 3) อบต.ขนาดเล็ก รูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละสามคน การบริหาร อบต. กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหาร อบต. (ม.58) ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหารท้องถิ่น เรียกว่า นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง (องค์การบริหารส่วนตำบลมิตรภาพ. 2554 : ออนไลน์)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจากการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่ในการกำกับดูแลสนับสนุนการบริการงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้เห็นความสำคัญและมีนโยบายสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลตลอดมา แต่องค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาในการดำเนินการในหลายด้าน เช่น ประกอบกับรัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการวางโครงสร้างการบริหารและระเบียบต่าง ๆ หลายครั้ง จึงทำให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขาดความต่อเนื่อง และมีปัญหาในการบริหาร โดยเฉพาะปัญหาทางด้านงบประมาณ กล่าวคือจุดอ่อนในด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการตอบสนอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2

ความต้องการของท้องถิ่นจึงต้องพึ่งพางบประมาณจากส่วนกลาง การจัดทำแผนและการกำหนดโครงการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไม่ค่อยถูกต้องตามหลักวิธีการเนื่องจากกรรมการยังมีขีดจำกัดความสามารถในการจัดทำแผนส่งผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณขาดประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า ปัญหางบประมาณเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญยิ่ง เพราะจะส่งผลเชื่อมโยง กับปัญหาอื่น ๆ จากการดำเนินงานตามโครงการเพื่อพัฒนาต่าง ๆ ถึงแม้ว่าองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไปมีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับวิธีการงบประมาณและการคลังจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการทางงบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง

ความสามารถในการจัดเก็บรายได้และการบริหารรายได้ ถือเป็นมาตรการพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะสามารถผลักดันให้การปกครองท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดี คือ การพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริหารการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดรายได้กับท้องถิ่นมากที่สุด เพื่อลดการพึ่งพาเงินอุดหนุนจากส่วนกลางสร้างเอกภาพและความมั่นคงในการปกครองตนเองตามหลักการกระจายอำนาจ เพื่อลดการผูกควบคุมการทอนอำนาจและสิทธิในการปกครองตนเองให้น้อยลง รายได้ของท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในการบริหารเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า สามารถอำนวยความสะดวกและความผาสุกของประชาชนในท้องถิ่นโดยรัฐบาลกลางใช้มาตรการ การกระจายอำนาจทางการคลังให้ท้องถิ่นมีอิสระในด้านการคลัง เช่น การใช้จ่ายเงิน การจัดเก็บรายได้ที่อยู่ในอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แต่ทั้งนี้ การคลังท้องถิ่นจะสัมพันธ์กับการคลังส่วนกลาง โดยรัฐบาลจะยังคงดูแลเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมและเป็นไปตามมาตรฐาน ขณะเดียวกันจะสนับสนุนในกิจการที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น (สนอง แก้วประภาค. 2550 : 3)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา ในระยะ 3 ปี ย้อนหลังจะพบว่ารายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหันตราจัดเก็บเองจำนวนที่น้อยมากในตาราง 1

ตาราง 1 ตารางสถิติการจัดเก็บรายได้ย้อนหลัง 3 ปี

ลำดับที่	รายการ	ปีงบประมาณ		
		2551	2552	2553
1	รายได้ทั้งหมด	20,598,376.71	19,275,868.92	21,352,563.40
2	รายได้ที่ อบต.จัดเก็บเอง	993,861.62	1,124,346.47	1,244,514.45
	รายได้ที่อบต.จัดเก็บเองคิดเป็นร้อยละ	4.82	5.38	5.83

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา. 2553ข : 7

จากรายงานกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา ปี พ.ศ. 2553 พบว่าการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา ยังจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดเมื่อเทียบจากสถิติการจัดเก็บรายได้ปี พ.ศ. 2553 แล้ว รายได้ที่ อบต.หันตรา จัดเก็บเองมีเพียงร้อยละ 5.83 เท่านั้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องการจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อจะได้นำผลการศึกษาดังกล่าวมาเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาระบบการให้บริการต่อประชาชนในด้านการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตราต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่มาใช้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของประชาชน

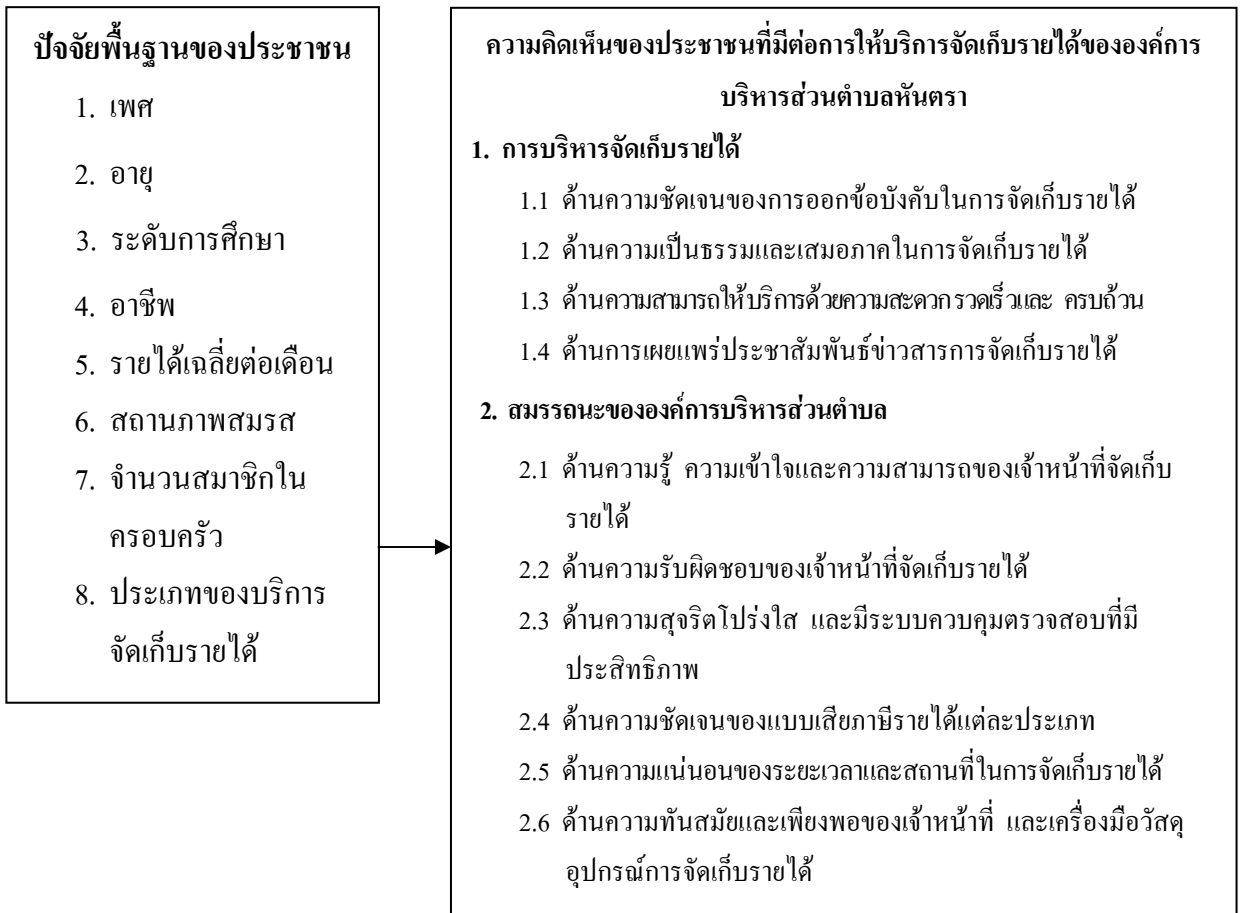
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ เกี่ยวกับความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ และแนวคิดเกี่ยวกับ หลักธรรมาภิบาล งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีปัจจัยสำคัญที่สามารถนำมากำหนดเป็นตัวแปรสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และนำมาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิด ดังภาพประกอบ 1 (องค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา. 2553ก : 11)

ตัวแปรอิสระ (Independent)

ตัวแปรตาม (Dependent)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้คือ ประชาชนที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตราแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

5

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยได้ดังนี้คือ

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2,074 ครัวเรือน โดยให้ประชาชน 1 คนเป็นตัวแทน ต่อ 1 ครัวเรือน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม (องค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา. 2553ข : 6)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มาใช้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา โดยคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973) จำนวน 335 ตัวอย่าง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษา ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และประเภทของบริการจัดเก็บรายได้

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา ได้แก่

2.2.1 ด้านการบริหารการจัดเก็บรายได้ ประกอบด้วย ความชัดเจนของการออกข้อบังคับในการจัดเก็บรายได้ ความเป็นธรรมและเสมอภาคในการจัดเก็บรายได้ ความสามารถในการบริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว และครบถ้วน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดเก็บรายได้

2.2.2 ด้านสมรรถนะขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจและความสามารถของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บรายได้ ความสุจริต โปร่งใส และมีระบบควบคุม ตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ความชัดเจนของแบบเสียภาษีรายได้แต่ละประเภท ความแน่นอนของระยะเวลาและสถานที่ในการจัดเก็บรายได้ และความทันสมัยและเพียงพอของเจ้าหน้าที่ และเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการจัดเก็บรายได้

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. ขอบเขตด้านเวลา การศึกษาครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 เป็นระยะเวลา 4 เดือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁶

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของประชาชน
2. ใช้ในการนำเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้กับการปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา (อบต.หันตรา) อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหันตราจัดเก็บ หมายถึง รายได้ 5 ประเภท ประกอบด้วย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ค่าใบอนุญาตการสาธารณสุข และค่าน้ำประปา

การบริหารการจัดเก็บรายได้ หมายถึง กระบวนการที่องค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดำเนินการจัดหางบประมาณสู่หน่วยงานที่ได้รับ นอกเหนือจากเงินงบประมาณสนับสนุน ประกอบด้วย ความชัดเจนของการออกข้อบังคับในการจัดเก็บรายได้ ความเป็นธรรมและเสมอภาคในการจัดเก็บรายได้ ความสามารถในการให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว และครบถ้วน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดเก็บรายได้

ความชัดเจนของการออกข้อบังคับ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหันตราได้ดำเนินการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีตลอดจนผลดี ผลเสีย แก่ประชาชนด้วยการประชุมอบรม ออกไปชี้แจงหรือวิธีการอื่นๆ

ความเป็นธรรมและเสมอภาค หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหันตราได้มีการประเมินตรวจสอบหรือการคำนวณการเสียภาษีตามหลักนิติธรรมกับทุกคนและให้โอกาสแก่ทุกคนในการเข้าพบปะหรือสอบถามการประเมินการจัดเก็บภาษี

ความสะดวก รวดเร็ว และครบถ้วน หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหันตราให้บริการในการจัดเก็บรายได้ ในด้านสถานที่ อุปกรณ์ แบบฟอร์ม ด้วยความสะดวก รวดเร็วและครบถ้วน

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลหันตราได้มีการประชุมอบรมให้ความรู้ ตลอดจนจนกระทำการโดยวิธีเท่าที่จะให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลข่าวสาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

7

สมรรถนะขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา หมายถึง ความแข็งแกร่งขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งภายนอกและภายใน ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจและความสามารถของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บรายได้ ความสุจริต โปร่งใส และมีระบบควบคุม ตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ความชัดเจนของแบบเสียภาษีรายได้แต่ละประเภท ความแน่นอนของระยะเวลาและสถานที่ในการจัดเก็บรายได้ และความทันสมัยและเพียงพอของเจ้าหน้าที่ และเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการจัดเก็บรายได้

เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ หมายถึง เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ หรือ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลหันตราที่ทำหน้าที่จัดเก็บรายได้

ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ หมายถึง เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ ในระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และขั้นตอนในการจัดเก็บรายได้เป็นอย่างดี

ความรับผิดชอบ หมายถึง เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ มีความรับผิดชอบในการจัดเก็บรายได้ พร้อมกับติดตามผลคืบหน้าที่ประชาชนค้างจ่ายภาษี อย่างต่อเนื่อง

ความสุจริต โปร่งใส หมายถึง เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ในการจัดเก็บรายได้ด้วยความสุจริต และโปร่งใส

ระบบควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ได้มีการจัดทำระบบควบคุม เพื่อตรวจสอบ ขั้นตอนในการจัดเก็บรายได้ ให้มีประสิทธิภาพ

ความชัดเจนของแบบเสียภาษี หมายถึง แบบแสดงรายการและแบบฟอร์มการเสียภาษี มีความชัดเจน สามารถเข้าใจได้ง่าย

ความแน่นอนของระยะเวลา หมายถึง ขั้นตอนในการจัดเก็บรายได้มีระยะเวลากำหนดแน่นอน ชัดเจน

ความแน่นอนของสถานที่ หมายถึง มีการกำหนดสถานที่ ที่ให้บริการจัดเก็บรายได้ที่แน่นอน

ความทันสมัยและเพียงพอ หมายถึง เจ้าหน้าที่ และเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ การจัดเก็บรายได้ มีความทันสมัยและเพียงพอ กับจำนวนประชาชนในพื้นที่ และมีการพัฒนาเพื่อให้การจัดเก็บรายได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น